

SUĐENJE D. BUDIŠI I DRUGIMA

Svjedoci potvrđuju navode optužnice

● Izjave svjedoka natjerale optužene da, pokušavajući ih opovrći, odstupe od odluke da se ne brane na sudu ● Jedni o Jelačiću, drugi o Sindeliću

ZAGREB — Preslušavanjem petoro svjedoka jučer je nastavljen dokazni postupak na suđenju bivšim studentskim funkcionarima u Zagrebu. Četvoro svjedoka većim je dijelom potvrdilo navode iz drugog dijela optužnice, u kojem se govori o sistematskoj neprijateljskoj propagandi i šovinističkim ispadima što ih javna optužba pripisuje optuženima. Peti svjedok Žarko Puhovski nije ispitano do kraja.

▲ Nada Starčević, novinarka, govorila je o nastupu Dražena Budiše i I. Z. Čička pred vukovarskim maturantima. Između ostalog, Dražena Budišu optužnica tereti da je rekao kako će svaki Hrvat koji bude tražio mjesto u studentskom domu prilikom odlučivanja molbi dobiti pet bodova više, samo zato što je Hrvat. Svjedokinja je izjavila da je Budiša, kad su mu prisutni predbacivali zbog te izjave, tvrdio da tako nije rekao i da je tražio da se odmah presluša magnetofonski snimak. Ona kaže da se ne sjeća je li Budiša kasnije prisutnima objasnio da je mislio na studente iz Hrvatske, a ne na Hrvate.

Prema njezinim riječima navečer su optuženi, s još nekima, pjevali razne pjesme, među ostalima i »Ustani bane Jelačiću«, a neka druga grupa je odgovorila pjevanjem pjesme o vojvodi Sindeliću.

▲ Stevo Gvozdić, radnik Javne sigurnosti iz Vukovara, govorio je o prolasku triju autobusa sa zagrebačkim studentima kroz Vukovar, na povratku iz SR Srbije. Između ostaloga, izjavio je da je D. Budiša, prilikom odlaska, poveo pjesmu »Mi Hrvati ne pijemo vina, već pijemo krvi od Srbina«. Optuženi je to jučer odlučno porekao. Svjedok je i nakon toga ostao pri tvrdnji da je to bio Budiša i objasnio da u toku istrage nije prepoznao Budišu na slici koju mu je pokazao istražni sudac, ali da ga sada, u naravi, prepoznaje.

▲ Mile Herceg i Branko Billić potvrdili su navode optužnice o izjavama optuženog Ante Paradžika u jednoj gostionici u Humeu kod Ljubuškog, gdje je omalovažavao druga Vladimira Bakarića, a za dr Savku Dabčević-Kučar i Miku Tripala rekao da mijenjaju

pohtiku. Billić je govorio i o inicijativi A. Paradžika da se pošalje brzojav studenata iz Ljubuškog, u kojem se napada odluka Gradskog komiteta SKH Zagreba o isključenju S. Dođana i M. Veselice iz SK.

▲ Žarko Puhovski jučer je iznio što zna o izboru I. Z. Čička za prorektora. Potvrdio je da su neki studenti na Skupštini sveučilišta napadali protukandidata, a da je Čičak govorio o sebi, što po njegovom mišljenju nije bilo u skladu s pravilnikom. Puhovski je govorio i o izjavi Čička na »Književnom petku« u lipnju prošle godine, kad je Čičak rekao da se aplaudira njemu i Budiši, a da ima i drugih koji su surađivali s njim, pa je spomenuo imena Jure Juras, Matka Bradarića i Josipa Tureka te još nekih. To je rekao kad je govorio o »pokretu« koji je »izašao na scenu«, a spominjao je, kaže Z. Puhovski, »tini se riječ odbor ili čak možda komitet, ali u sarkastičnom tonu«.

Preslušavanje Z. Puhovskog nastavlja se danas.

M. VELDICI

Suđenje bivšim studentskim »liderima« u Zagrebu

BUDIŠA PRIJETI TUŽBOM

Stevo Gvozdić tvrdi da je prilikom nereda u Vukovaru Budiša predvodio svoje istomišljenike i započeo pjesmu: »Mi Hrvati ne pijemo vina...«

(Zagreb, 25. augusta) — U nastavku suđenja bivšim studentskim »liderima«, danas je pred Velikim vijećem Okružnog suda u Zagrebu o djelatnosti optuženih — Dražena Budiše, Ivana Zvonimira Čička, Ante Paradžika i Gorana Dodiga — svoje iskaze dalo pet svjedoka, potvrđujući navode optužnice o neprijateljskoj djelatnosti četvorice rukovodilaca studentskih organizacija Zagreba i Hrvatske.

Na početku rasprave predsjedavajući Milenko Mihajević saopćio je odluku suda da se stavlja izvan snage jučerašnje rješenje o milicijskom privođenju svjedoka koji se nisu odazvali pozivu. Oni su, naime, obećali da će pristupiti dokaznom postupku.

Sudsko vijeće je također donijelo odluku o isključenju iz sudske dvorane izvjestioca lista »Večernje novosti«, Vojislava Jovovića iz Zagreba, za vrijeme predstojećeg svjedočenja bivšeg vršioca dužnosti predsjednika Saveza studenata Zagreba, Damjana Lapajnea, kojega je u martu prošle godine grupa oko Budiše fizički onemogućila da vodi legalno sazvanu studentsku skupštinu. Ovu odluku predsjedavajući nije posebno obrazlagao, ali se ona dovodi u vezu s jučerašnjim zahtjevom optuženog Čička da se Jovović pojavi pred sudom kao svjedok, s obzirom na to da je pisao o legalnosti spomenute studentske skupštine.

Sud je, isto tako, odbio zahtjev optuženog Budiše da se u dokaznom postupku razmotri i desetak stručnih rasprava i knjiga objavljenih na temu nataliteta, ekonomskog razvoja i uopće položaja Hrvatske.

»Inozemni« studenti — iz drugih republika

Prvi svjedok, Nada Starčević, novinar Radio-Vukovara, objasnila je neke detalje oko djelovanja Budiše i Čička u mjesnom studentskom zavičajnom klubu. Iako su tamo bili pozvani da govore o uvjetima upisa na

sveučilište, prema navodima svjedoka, iskoristili su tu priliku za izlaganje svojih političkih stanovišta. Usprkos negodovanju prisutnih Budiša je, na primjer, prema iskazu svjedokinje, rekao da bi pri dodjeli studentskih domova svaki student Hrvat posebno trebao da dobije po pet bodova, u odnosu na studente drugih nacionalnosti, dodajući da »nigdje u svijetu ne postoji situacija da na jednom sveučilištu studira 50 posto visokoškolačaca iz te države, a 50 posto iz inozemstva. Pri tom je mislio — kako je sam rekao — na druge republike, odnosno situaciju na sveučilištu u Zagrebu«.

Budiša je, dodala je svjedokinja Starčević, dalje rekao da, kad je riječ o deviznom režimu »sve pare odlaze na istok«, a na upit jednog slušaoca precizirao je da misli — u Beograd. On je također, tom prilikom, predložio — zbog teškoća oko smještaja studenata u Zagrebu — da se upute pisma »hrvatskim bratskim zajednicama u inozemstvu«, kako bi se dobila sredstva za izgradnju domova. U svoju obranu Budiša je rekao da bi u tom domu stanovali »hrvatski studenti iz inozemstva«.

U odgovoru na pitanja predsjedavajućeg, svjedokinja je rekla da je dio prisutnih studenata u znak protesta napustio to »predavanje«, koje je bilo prekinuto na intervenciju društveno-političkih radnika Vukovara. Na inzistiranje Budiše što je pjevao dio onih koji su napustili dvoranu. Nada Starčević je rekla da su u pitanju bile i srpske nacionalističke pjesme.

U vezi ove izjave svjedoka, tužilac Stjepan Bokor tražio je detaljnije objašnjenje ponašanja prisutnih na večeri priređenoj za studentske rukovodioce, na što je dobio odgovor da su pjevali pjesme kao što je »Ustajbane Jelačiću...«.

Napad na hrvatske političare

Radnik u Stanici javne sigurnosti u Vukovaru Stevo

Gvozdić govorio je o provokativnom posjetu tzv. »karanvane prijateljstva« u Vukovaru na povratku iz Beograda koju su organizirali bivši studentski lideri. Rekao je da je moralo intervenirati dvadeset milicionara kako bi očuvali javni red i mir, jer je grupa studenata predvođena Čičkom i Budišom 20. oktobra prošle godine izazivala nered na ulicama tog mjesta.

Prema riječima svjedoka, Budiša je vodio svoje istomišljenike i započeo pjesmu »Mi Hrvati ne pijemo vina već krvi od Srbina«, što je samo jedan od detalja njihovog ponašanja. Obrana je osporila da se radilo o Budiši, ali je svjedok Gvozdić kategorički bio siguran u pogledu identiteta. Nakon toga Budiša je zaprijetio svjedoku Gvozdiću da će ga, kako je rekao, tužiti zbog lažnog svjedočenja.

Branko Bilić iz Ljubuškog potvrdio je navode optužbe da je Ante Paradžik nedaleko tog mjesta javno napadao hrvatske političare, među kojima najgrublje Vladimira Bakarića. Također je davao neistinite izjave o razvoju tog kraja. To isto je potvrdio i svjedok Mile Herceg. No, sam Paradžik je osporio ove iskaze nazvavši ih lažnima.

Grupa kojoj se aplaudira

Na kraju današnjeg dijela rasprave svjedočio je Zarko Puhovski, nastavnik iz Zagreba. Govoreći o izboru Čička za studentskog prorektora, rekao je da je on uspio samo zato jer se predstavio kao čovjek koga nije nitko nametnuo, iako vjeruje da su u glasanju sudjelovali i neki koji su na Čičkovoj idejnoj platformi.

Puhovski je, pored toga, izjavio da nije čuo za neki revolucionarni komitet koji bi pomagao Čičku u izborima, ali je od samog studentskog prorektora na jednom predavanju »Književnog petka« čuo da postoji neka »manja grupa na sveučilištu

i izvan njega kojoj se sada plješe, a ima i onih koji su pomogli u svemu tome, pa bi i njih trebalo spominjati«. Prema Puhovskom, Čičak je u tom kontekstu spomenuo Juru Jurasa, profesora, Stjepana Tureka, direktora »Medicinske naklade«, Matka Bradarića i još petnaestak imena. Uz to, Čičak je tom prilikom dodao da »sada imamo i mi svoj odbor, komitet ili slično«, naveo je prema sjećanju svjedok Puhovski.

U sutrašnjem nastavku suđenja svjedok Puhovski nastavlja svoj iskaz.

Kako se saznaje, 18. augusta kao svjedoci pred Velikim vijećem zagrebačkog Okružnog suda pojaviti će se i bivši rektor Zagrebačkog sveučilišta prof. dr Ivan Šupek, bivši predsjednik Sveučilišne konferencije SK dr Milan Androić i sveučilišni profesor dr Hrvoje Požar.

N. KOŠUTIĆ

СУЂЕЊЕ БИВШИМ ВОЂАМА СТУДЕНТСКЕ
ОРГАНИЗАЦИЈЕ ХРВАТСКЕ И ЗАГРЕБА

Сведочење дуго седам часова

Како је политиколог Жарко Пуховски, познати загребачки публициста, видео догађаје у којима су учествовали Будиша, Чичак, Параџић и Додиг

(Од нашег дописника)

Загреб, 16. августа

Више од седам часова трајало је данас, десетог дана суђења бившим студентским руководиоцима, саслушање сведока Жарка Пуховског, дипломираног политолога, иначе познате личности друштвеног и културног живота Загреба. Сведок Пуховски, који је, у време познатих студентских догађаја био још студент, на одређен начин је и сам у њима суделовао. Свој исказ је почео још јуче, кад је, поред осталог, поменуо да је у јуну прошле године присуствовао једном „књижевном петку“, на којем је говорио ондашњи студент-професор Иван Звонимир Чичак. Том приликом је, према речима Пуховског, Чичак рекао да на Свеучилишту, а и изван њега, постоји „мања група којој се љепше, а има и оних који су свему томе помогли, та би и њих требало спомињати“. Пуховски је покушао да се сети имена која је том приликом наbroјио Чичак, па је тако навео Јуру Јурака, Стјепана Турека, Матка Брадарича, а данас и Ферду Бушћина, Ивана Бораса и Крешу Мартинчића. Чичак је тада рекао да „сада и ми имамо свој комитет, одбор или некако слично“ — покушао је да се прisetи Пуховски.

У току данашњег вишечасовног исказа, Пуховски је углавном настојао да судском већу предочи и објасни догађаје у припремама за скупштину, априла, када је, као што је познато, Дражен Будиша дошао на чело загребачких студената, а и догађаје на самој скупштини и после ње. Према Пуховском, неприлике око 20. скупштине Савеза студената Загреба почеле су већ онда када је Термин одржавања помакнут са 13. јануара 1971, уз образложење да скупштина није добро припремљена.

Жарко Пуховски, који је и сам био предлаган за председника Градског студентске организације, одлучио је да се супростави Будиши и његовим истомисленицима. На питање који су га разлози на то навели, одговорио је да основни разлог лежи у чињеници што је група око Будише и осталих била „тоталитаристичка“, и „знала је коме ће фућкати, а коме плескати“. Исто тако, на основу њихових говора и чланака, Пуховски је закључио да су националистички оријентисани, „па ми се чинило да је та група опасна“.

Говорећи о самој скупштини од 4. априла, Пуховски је још једном описао познате догађаје око уклањања Дамјана Лапаића с говорнице, затим око редара с две врсте ознака, као и око броја делегата који су напустили скупштину. Пуховски тврди да је из велике дворане Студентског центра изашло сигурно преко 50 делегата, „можда и 55 до

57“. По Правилнику који је тада важио, у великој дворани више није било кворума и ако се уопште може говорити о скупштини, онда је она одржана у кабинету за предвојничку обуку — додао је Пуховски.

И о „преузимању“ просторија „Студентског листа“ данас је такође било речи. Према речима Пуховског, по завршетку скупштине, навече око 11 сати, у просторије листа су дошли Чичак и Будиша. Будиша је рекао да долази као представник новог легалног руководства и тражио је да се новоизабраном руководству препусте просторије листа. Међутим, после одговора тадашњег уредника „Студентског листа“ Дага Стрића да издавач листа није Председништво, већ „универзитас“ Чичак и Будиша су напустили просторије. Али, нешто касније је телефоном јављено да ће у просторије овог студентског гласила доћи већа група људи. „Ми смо тада закључали просторије, узели своје материјале и отишли“ — рекао је Пуховски и додао да је друго јутро чуо како је у просторије листа ушла већа група студената који су око подне другог дана избацили из просторија преостале новинаре. Истовремено, Дагу Стрићу су из „Вјесника“ јавили да се наредни број „Студентског листа“ неће штампати, иако је већ био сложен. На крају свог вишечасовног сведочења, Пуховски је у неколико речи описао и идеју о покретању студентског штрајка. Наиме, за време семинара „Универзитет данас“, који се почетком септембра прошле године одржавао у Дубровнику, Будиша је Пуховског упитао шта мисли о томе да се проведе једна протестна акција „у поводу тога што девизе одлазе низ Саву, а људи уз Саву“. Пуховски је тада Будиши одговорио да је то преслаб програм. „И за време штрајка, рекао је даље Пуховски, приликом једног сусрета са Будишом, Душан Чизмић-Маровић и ја рекли смо Будиши да ће овом акцијом, у ствари, срушити онај дио руководства за које тврде да га подржавају“. Међутим, Будиша је одговорио да они не могу „одговорати за политичко руководство, те да ће они наставити легитимне тезе прогресивног дела руководства“ (мисли се на онај део руководних људи у ЦК СКХ који су после 21. седнице дали оставку).

Председник Великог већа Окружног суда Миљенко Михаљевић био је данас два пута присиљен да одузме реч првооптуженом Дражену Будиши, док је овај дарао своје примедбе и постављао питања сведоку. Будишу је покушао да исприча Иван Звонимир Чичак, рекавши да је Будиша пренервозан, јер врло јучерашње изјаве сведока Стеве Гаодића, из Вуковара, није славао целу ноћ.

Суђење се наставља.

Младен Малоча

ISKAZI SVJEDOKA NA SUĐENJU D. BUDIŠI I DRUGIMA

BRANITELJI TRAZILI PREKID

ZAGREB, 17. kolovoza — Zarko Puhovski, svjedok na suđenju bivšim studentskim rukovodiocima, Draženu Budišu, Ivanu Zvonimiru Čičku, Anti Paradžiku i Goranu Dodigu, čitav je dan u srijedu odgovarao na pitanja u vezi s pripremanjem i održavanjem 25. godišnje skupštine Saveza studenata Zagreba.

Kao što je poznato, optužnica tereti četvoricu studenata da su na skupštinu — onako kako je ona održana 4. travnja 1971. u velikoj dvorani Studentskog centra — unaprijed organizirali radi nasilnog preuzimanja studentske organizacije u svoje ruke.

Zarko Puhovski detaljno je govorio o događajima na koje se poziva taj dio optužnice. Njegov se iskaz može ovako sažeti: godišnja skupština SSZ trebala je biti održana 13. siječnja ali je nekoliko puta odgođena i to na sugestiju tadašnjeg političkog rukovodstva Hrvatske s obrazloženjem da nije dobro pripremljena. Bilo je to vrijeme konfrontacije među studentima u vezi s izborom Čička za prorektora. Javljale su se teze da je izbor Čička prvi korak prema daljnjim promjenama

na Sveučilištu. U tom kontekstu počelo se govoriti o pokretu. U stvari, grupa studenata koja se pojavljivala oko Budiše i Čička počela je tada operirati s nazivom »sveučilištarci« a druga grupa koja se njima suprotstavljala počela je upotrebljavati naziv »pokret hrvatskih sveučilištaraca«.

Tih je mjeseci situacija bila takva da je Puhovski predlagao da se raspusti studentska organizacija, odnosno da prestane djelovati na razini Sveučilišta i da godinu dana radi samo po fakultetima. Uoči skupštine predložio je da predsjedništvo SSZ zajedno s Lapaineom podnese ostavku, na samom početku skupštine, pa je Puhovski i sam napisao tekst ostavke koju, međutim, Lapaine zbog poznatih događaja u velikoj dvorani Studentskog centra nije ni pročitao.

Uoči te skupštine — prema riječima Puhovskog — jedna stalna grupa studenata obilazila je fakultete i svuda na isti način podržavala Čička i Budišu. Budiša je tada zastupao tezu o tome da Hrvatsku eksploatiraju reeksporteri te da studentski pokret treba djelovati u okvirima i kao nastava

vak postojeće političke strukture.

Za predsjednika Saveza studenata Zagreba Budiša je kandidiran na većem broju fakulteta i domova i do pred samu skupštinu nije se osobno pojavljivao i govorio na studentskim zborovima. Kao protukandidat Budiši bio je predložen Zarko Puhovski, ali je on to odbio. »Iako ga nisam do tada poznavao — kaže Puhovski — Budišu sam shvatio kao kandidata jedne grupe koja se ponaša totalitaristički, da je eksponent jedne grupe sa čijim se koncepcijama ja nisam slagao«.

Pošto je opširno opisao događaje na samoj skupštini, Puhovski je rekao da je on predložio Lapaineu da napuste dvoranu, pa su njih dvojica prvi izašli i u ABH dvoranu Studentskog centra zatim se okupilo po njegovu mišljenju 55—57 delegata. Oni su se upisivali na jedan papir jer je tako predložio predsjedavajući.

Kad se u raspravi došlo do te činjenice, zastupnik javne tužbe Stjepan Bokor predao je sudu originalni popis tamo prisutnih i potpisanih delegata, kao i dokument iz kojeg se vidi da su u velikoj dvorani na spisku delegata

prectavana jedna i upisivana neka nova imena. Na to su oštro prigovorili branitelji nezadovoljni što oni nisu ranije upoznali s tako važnim dokumentom. Tražili su i prekid rasprave da bi mogli razgledati spis, ali im to nije ugovodljeno.

Kad se kasnije prešlo na onaj dio saslušanja u kojem i optuženi imaju pravo postavljati pitanja svjedoku, u sudnici je nastala atmosfera za koju je javni tužilac primijetio da više spada na »Književni petak«, a predsjednik sudskog vijeća je konstatirao kako mu sada sve više postaje jasno zašto su se događaji u studentskoj organizaciji onako odvijali, osobito ako su se ponašali tako kako se ponašaju u sudnici (bilo je to reagiranje na oštri i ponekad prekidani dijalog između svjedoka i optuženog Budiše).

Saslušan je i svjedok Cvitan Dujmović iz Ljubuškog, koji je uglavnom potvrdio navode juče-rašnjih svjedoka o događajima u gostionici u Humcu i na zboru ljubuških studenata, gdje je prisustvovao i optuženi Paradžik. Suđenje je nastavljeno danas. B. K.

VJESNIK, 17. 8. 1972.

Uvijek ista grupa agitirala je za Budišu i Čička

Svjedok Zarko Puhovski: studenti iz te grupe ponašali su se totalitaristički, ta je grupa bila nacionalistički idejno orijentirana

ZAGREB, 16. kolovoza — Zarko Puhovski, svjedok na suđenju bivšim studentskim rukovodiocima Draženu Budišu, Ivanu Zvonimiru Čičku, Anti Paradžiku i Goranu Dodigu, čitav je dan rasprave u srijedu odgovarao na pitanja u vezi s pripremanjem i održavanjem 25. godišnje skupštine Saveza studenata Zagreba, 4. travnja 1971. godine.

Tužilac tereti četvoricu optuženih da su tu skupštinu unaprijed organizirali radi nasilnog preuzimanja studentske organizacije u svoje ruke. U optužnici se dalje kaže da su uz redare što ih je postavilo bivše Predsjedništvo SSZ i optuženi organizirali svoje re-podne ostavku na samom početku skupštine, pa oni su nasilno odstranili tadašnjeg v. d. predsjednika SSZ Damjana Lapainea i omogućili legalni rad skupštine. Pošto je Lapaine s grupom studenata napustio dvoranu — kaže se dalje u optužnici — pripadnici ilegalne organizacije »Revolucionarni komitet« proveli su i osigurali »izbor« novog Predsjedništva sastavljenog od pripadnika »pokreta hrvatskih sveučilištaraca«, čime su omogućili korištenje Saveza studenata Zagreba za ostvarivanje svojih antisocijalističkih i nacionalističko-separatističkih ciljeva.

Iskaz Zarka Puhovskog može se ovako sažeti: godišnja skupština SSZ trebala je biti održana 13. siječnja, ali je nekoliko puta odgođena i to na sugestiju tadašnjeg političkog rukovodstva Hrvatske, s obrazloženjem da nije dobro pripremljena. Bilo je to vrijeme konfrontacije među studentima u vezi s izborom Čička za prorektora. U kontekstu teza da je izbor Čička prvi korak prema daljnjim promjenama na Sveučilištu počelo se govoriti o pokretu — kaže Puhovski — u stvari, grupa studenata oko Budiše i Čička počela je tada operirati s nazivom »sveučilištarci« a druga grupa — nastavio je Puhovski — koja se njima suprotstavljala upotrebljavala je za njih izraz »pokret hrvatskih sveučilištaraca«.

Tih je mjeseci situacija bila takva da je Puhovski predlagao da se raspusti studentska organizacija, odnosno da prestane djelovati na razini Sveučilišta i da godinu dana radi samo po fakultetima. Uoči skupštine predložio je da predsjedništvo SSZ zajedno s Lapaineom podnese ostavku na samom početku skupštine, pa je Puhovski i sam napisao tekst ostavke koju, međutim, Lapaine zbog rečenog događaja u velikoj dvorani Studentskog centra nije ni pročitao.

Uoči te skupštine — prema riječima Puhovskog — jedna stalna grupa studenata obilazila je fakultete i svuda na isti način podržavala Čička i Budišu. Svi su se oni ponašali jednako: obilazili su lupati nogama i na drugi način izazivati nemir. Studenti iz te grupe ponašali su se totalitaristički — znajući unaprijed kome će govorniku pleskati a kome zviždati. Ta je grupa bila nacionalistički idejno orijentirana.

Za predsjednika Saveza studenata Zagreba Budiša je kandidiran na većem broju fakulteta i domova i do pred samu skupštinu nije se osobno pojavljivao i govorio na studentskim zborovima. Kao protukandidat Budiši bio je predložen Zarko Puhovski, ali je on to odbio. »Iako ga nisam do tada poznavao — kaže Puhovski — Budišu sam shvatio kao kandidata jedne grupe koja se ponaša totalitaristički, kao eksponent jedne grupe sa čijim se koncepcijama ja nisam slagao«.

Pošto je opširno opisao događaje na samoj skupštini, Puhovski je rekao da je on predložio Lapaineu da napuste

dvoranu, pa su njih dvojica prvi izašli i u ABH dvoranu Studentskog centra zatim se okupilo po njegovu mišljenju, 55—57 delegata. Oni su se upisivali na jedan papir, jer je tako predložio predsjedavajući.

Kad se u raspravi došlo do te činjenice, zastupnik javne tužbe Stjepan Bokor predao je sudu originalni popis tamo prisutnih i potpisanih delegata, kao i dokument iz kojeg se vidi da su u velikoj dvorani na spisku delegata prectavana jedna i upisivana neka nova imena. Na to su oštro prigovorili branitelji, nezadovoljni što oni nisu ranije upoznali s tako važnim dokumentom«.

Kad su kasnije optuženi potkeli postavljati pitanja svjedoku, u sudnici je nastala atmosfera za koju je javni tužilac primijetio da više spada na »Književni petak«, a predsjednik sudskog vijeća je konstatirao kako mu sada sve više postaje jasno zašto su se događaji u studentskoj organizaciji onako odvijali, osobito ako su se studenti ponašali tako kako su studenci ponašali kao sada u sudnici (bilo je to reagiranje na oštri i ponekad prekidani dijalog između svjedoka i vidljivo iznerviranog Budiše).

Saslušan je i svjedok Cvitan Dujmović iz Ljubuškog, koji je uglavnom potvrdio navode juče-rašnjih svjedoka o događajima u gostionici u Humcu i na zboru ljubuških studenata, gdje je prisustvovao i optuženi Paradžik. Suđenje se nastavlja u četvrtak. B. KOVAČEVIĆ

Sudjenje bivšim studentskim liderima u Zagrebu

Nelegatna martovska skupština

PREMA IZJAVI SVJEDOKA ŽARKA PUHOVSKOG, LEGALITET TOM SKANDALOZONOM SKUPU DALI SU PRISUTNI POLITIČARI I REKTOR IVAN SUPEK»

(Zagreb, 16. augusta) — Deseti dan studenata bivšim voditeljima studentske organizacije Zagreba i Hrvatske protekao u glavnu ispravu svjedoka Žarka Puhovskog, koji je, podjajući navode optužnice, iznio više novih detalja o djelovanju Družena Budiše, Ivana Zvonimira Čička, Ante Paradižka i Gorana Dodiga.

Imenice zbiivanja oko nastupanja starog studentskog rukovodstva potkraj prošle godine i potkraj pokreta hrvatskih sveučilištaraca, Puhovski je rekao da su potkraj iz rukovodstva SKH sugerirali i gađanje skupštine zakazana 4. marta i da je ranije predsjednik Saveza studenata Zagreba Slobodan Ang o tome razgovarao s predsjednikom CK SKH i profesorom Izvornog komiteta (dr. Savka Dabčević-Kučar i Pero Pirker — opred.)

U predlaže čovjek koji je isto misljenik s Budišom i drugim aktivistima, Puhovski je rekao da se »možda radilo o zamci«.

Tek na sjednici Organizaciono-političkog odbora Saveza studenata Zagreba, dva dana prije skupštine, Puhovski je, prema svom iskazu, vidio o čemu se u stvari radilo jer su to sjednici prisustvovali i Dženan Budiša i Ante Paradižik. Uočio je da postoji organizirana želja, da se preuzme rukovodstvo Saveza studenata. Tada, a i prije, uvijek su se isti ljudi pojavili na studentskim skupštinama, zalažući se svim mogućim sredstvima za Budišu, podržavajući Čička, a tajudi čak gotovo identične diskusije, i to često napisane vrlo loše.

Noć prije skupštine Puhovski je, kako je danas izjavio, predložio da Damjan Lapača, tadašnji vršilac dužnosti predsjednika Saveza studenata Zagreba, obavijesti na samom početku rada skupštine prisutne o ostavci čijeleg Predsjedništva. Razlog za to je bio, dodao je, što je uočio da ljudi koji su podržavali Budišu nisu sposobni da razmisljaju o ozbiljnim stvarima, tako da bez starog rukovodstva neće više imati koga napadati. Drugi, prijeđlog Puhovskog, bio je da se raspusti Savez studenata na godinu dana za koje vrijeme

bi ova organizacija radila samo po fakultetima.

Podjela redara

U svom iskazu o pripremi skupštine Puhovski je dalje rekao da je od jednog od bivših predsjednika Saveza studenata, Zagreba, Vesne Gudešaj-Valage, koja je bila smijenjena zbog nacionalizma, čuo da je tadašnji sekretar Svedulinskog komiteta Nikola Ban prisustvovalo sastanku gdje se dogovaralo o podjeli redara za taj skup. Puhovski je također izjavio da je »tadašnje partijsko rukovodstvo Hrvatske podržavalo grupu oko Budiše«.

Na intervenciju predsjedavajućeg Milenka Mihaljevića, da je to bio samo izraz djelovanja manjine u rukovodstvu SKH, dok su dokumenti SK kao dio većine mentu SK kao dio većine bili ispravni, Puhovski je odgovorio da se »u političkoj praksi nikada nije radilo o dokumentima, već o konkretnim djelima«.

U tom periodu — tvrdi Puhovski — podišku starom studentskom rukovodstvu davala je član Izvornog komiteta CK SKH Ema Deronjić-Bjelajac, dok je sekretar Izvornog komiteta Pirker podržavao grupu oko Družena Budiše.

U tom periodu — tvrdi Puhovski — podišku starom studentskom rukovodstvu davala je član Izvornog komiteta CK SKH Ema Deronjić-Bjelajac, dok je sekretar Izvornog komiteta Pirker podržavao grupu oko Družena Budiše.

Objasnjavajući početak i tok burne skupštine Saveza studenata Zagreba, Puhovski je naglasio da je bilo predviđeno da Lapaine odmah videno da Lapaine odmah na početku pročita tekst oshtavke dotadašnjeg Predsjedništva, ali je u atmosferi skandiranja i galame razvojdogađaja bio drugaciji i zavpredviđenoga. Student i zajednik Sabora Ivan Boras, popeo se, naime, na pozor-

nicu i uzео riječ, predloživši da sjednicu vodi predsjedništvo studentskog zbornakoleg su organizirali Budiša i njegovi istomišljenici.

Kada je Lapaine zatrazio od redara da uklone Borasa, došli su neki mladići i uklonili Lapainea. Tada »samo hito intervantrati kod Družena Božića (bivši predsjednik SSRN Zagreb — op. red.) i Dure Despoja, koji su se tada nalazili, ali sam vidio da su oni sve to mirno gledali« — dodao je Puhovski, rekavši da je odnda predložio smijenjenom rukovodstvu da se sastane u obilježnoj dvorani ABH-kabinata.

Na skupštini je još čuo Čička da predlaže da se pozove tadašnji rektor Ivan Suprek i bilo mu je veoma čudno kako je Boras trazio redare, a oni ga poslušali.

Na dijelu skupštine koja se odigravala u ABH-kabinatu, našlo se, prema iskazu Puhovskog, više od stotice delegata — oko 55. Po pravilniku »Budišina skupština« više nije imala kvorum.

Ova izjava Puhovskog, kao i današnje predocente sudu novih dokumenata o broju delegata, odnosno službenih popisa koje je dostavio predsjedniku optužbe Stjepan Božić, doveli su do zaključka da je taj skup bio — nelegalan, a to znači i da je studentsko rukovodstvo čiji se predstavnici nalaze na optužničkoj klupi bilo — ilegalno.

Svjedok Puhovski je to pokrivao i izjavom da se skupština u stvari održavala u ABH-kabinetu, a ne u velikoj dvorani Studentskog centra, gdje nije bilo kvorum, ali su »prisutni političari

i Ivan Suprek sami dali legalitet tom skupu«.

Nakon toga, Puhovski je govorio o preuzimanju »Studentskog lista«, koje su najprije pokušali izvršiti Budiša i Čičak, a kada im to nije uspjelo grupa od pedesetak studenata je preko noći ušla u prostorije redakcije. Iako je bio spremljen novi broj »Studentskog lista«, NIP »Vjesnik« je »odbio da ga štampa«.

Spominjući »Vjesnik«, Puhovski je dodao da je »u tom listu i na RTV Zagreb bilo velikih razlika u izvještajima sa skupštine u roku od svega nekoliko sati: posljednji novinarski izvještaji te večeri, za razliku od prvih, priznali su samo Budišino rukovodstvo« — rekao je uz ostalo ovaj svjedok.

Razlike u novinskim izvještajima

Puhovski je i o studentskom štrajku čuo mnogo razlika. To je bilo u Dubrovniku, Jisti, na seminaru »Univerzitet danas« gdje ga je Budiša zapitao što misli o takvoj ideji. Budiša je tada rekao da štrajk treba pokrenuti, jer »devize idu niz Savu, a ljudi uz Savu«.

U toku današnje rasprave optuženi Budiša pokušao je osporiti neke navode svjedoka Puhovskog, na primjer oko legitimnosti martovske skupštine, njegovog predsjednika, odganjanja za predsjednika, odnosa pojednaca iz političkih foruma prema novom studentskom rukovodstvu i slično. Na zahtjev suca Mihaljevića da to argumentira, Budiša je rekao da će to učiniti u završnoj riječi.

Predocente sudu dokumenta o broju delegata na skupštini potaklo je obranu da zatraži i odgovoru studenata kako bi se mogla pripremiti za ove nove okolnosti, ali je taj prijedlog veliko vijeće odbilo.

Sudac Mihaljević u više je navrata upozoravao Budišinu na ponašanje, rekavši da se on i danas »prikazao u pravom svjetlu«. Primjećuje se da u toku procesa Budišine često opominje svoje optužene kolege zbog raznih izjava, a danas se čak i »ljutio što je Ivan Zvonimir Čičak prisao da sudu objasni neke detalje. Naime, Budiša, Čičak i Paradižik su odbili da se brane i da daju bilo kakve iskaze. Međutim, očito je da oni to u toku studenata rade na drugi način, posebno kod postavljavanja pitanja svjedocima. Zbog pokušaja da utiče na svoje kolege u tom smislu, sudac Mihaljević je danas čak Budišu odvojio na drugu stranu optuženičke klupe.

Svjedoci terete Paradižka

U nastavku sudjenja saslušan je Cvijan Dujmović iz Ljubuškog. I on je, kao što su to jučer decidirano izjavili svi svjedoci iz istog mjesta (Braniko Bilčić i Mile Herceg), precizirao da je treće okrivljeni, inače bivši predsjednik Saveza studenata Hrvatske Ante Paradižik, na javnom mjestu, nadalje do Ljubuškog, na vrlo grub način, vrijeđao istaknute hrvatske revolucionare i ličnosti, napose člana Predsjedništva SKJ dr Vladimira Bakarića. Osim toga, Paradižik je, prema kazivanju svjedoka, davao netačne podatke o razvoju la SR Bosne i Hercegovine.

N. KOSUŠIĆ

ОПТУЖЕНИ: БУДИША, ЧИЧАК, ПАРАДИК И ДОДИЋ (СЛЕВА НА ДЕСНО)

NIN, 20. 8. 1972.

Суђење

ЗАШТО ОПТУЖЕНИ ЋУТЕ

Суђење бившим националистичким вођама студентске организације Загреб и Хрватске, које је у делу светске штампе побудило неуобичајено велико, а код нас сасвим разумљиво интересовање, почело је на извештајан начин — спектакуларно. Наиме, прва тројица оптужених, изводећи својеврсни политички шоу, одбили су да се бране и да одговарају на питања већа судије Милењка Михаљевића. Будиша, Чичак и Парадик у целини су одбили оптужницу, а наводе јавне тужбе прогласили су „инсинуацијама и фалсификацијом“. Четврти оптужени у овом процесу, који се брани из слободе, Горан Додић одлучио је, за разлику од својих колега, да се брани, али је и он одбио све инкриминације за које га терети јавни тужилац Стјепан Бокор.

УДАРНА ПЕСНИЦА КОНТРАРЕВОЛУЦИЈЕ: Окружно јавно тужилаштво у Загребу оптужило је Дражена Будишу, бившег председника Савеза студената Загреб, Ивана Звонимира Чичка, првог студента проректора Свеучилишта у Загребу, Анту Парадика, бившег председника Савеза студената Загреб и Хрватске и Горана Додића, бившег потпредседника Загребачке студентске организације, за контрареволуционаран напад на државно и друштвено уређење. Веће петорице Окружног суда у Загребу сматра да ће суђење веровално трајати дуже од предвиђених двадесет дана (4. — 24. августа) и према пројекцији судије Михаљевића, (специјално за НИН) неће се завршити до почетка септембра. Треба да се оцени тежина доказа које је понудио заступник јавне оптужбе Стјепан Бокор, као и аргументи које је припремила одбрана оптужених.

Јавни тужилац, позивајући се претежно на јавне испусти и писане речи, прогласе и левке, терети оптужене да су „другом половином 1970. године и током 1971. године обједињени намером да насилно сруше постојећи друштвени систем демократског самоуправног социјализма у СР Хрватској и свргну легално изабрани Сабор СРХ“ покушали да доведу до противуставног издвајања СР Хрватске из федерације и разбију постојеће федеративно уређење СФРЈ, изазивајући неповерење, раздор и мржњу међу народима наше земље.

Према оптужници бивши „лидери“ су злоупотребили Уставом загарантовану

слободу штампе, јавног иступања, говора и збора, „под утицајем и руководством контрареволуционарне групе из Матице хрватске“, створили међу студентском омладином у Хрватској „политичку организацију“, тзв. покрет хрватских свеучилишћараца са националистичко-сепаратистичким програмом. За овај „покрет“, у тужби се наводи да је био саставни део и ударна песница „масовног покрета и прејорда Хрватске“, који је уживао подршку дела најодговорнијих функционера, који су после XXI седнице Кишши са политичке позоришта.

ДОКАЗИ ЈАВНОГ ТУЖИОЦА: Оптужница против првооптуженог Дражена Будише и његових најближих истомишљеника написана је на 33 густо купане стране. Тужилац Бокор предочио је судском већу обиље доказног материјала, састављеног углавном од цитата из јавних испусти оптужених, у којима су лажно приказивали друштвено-политичке и економске прилике у Хрватској и Југославији, посебно лансирајући тезу о тобожњем пљачкању ове републике.

„Девизе одлазе низ Саву на исток, безопрадским реекспортерима а људи одлазе уз Саву...“ — говорио је Будиша.

„Требамо настојати да наше идеје пре узме службена политика (ЦК и Сабор). Да би се то постигло, требамо масовно улазити у Савез комуниста...“ — позивао је студенте Анте Парадик.

„Нама који смо дисали хрватски, није нам дана шанса да се развијемо...“ — узвикивао је Иван Звонимир Чичак на јавним скуповима.

„Ми не смијемо остати пасивни посматрачи друштвених превирања у тренутку када се највећи дио нашег биолошког и интелектуалног потенцијала налази у земљама Западне Европе и Аустралије, када наш крваво зарађени динар плови ријеком без повратка...“ — изјављивао је Зоран Додић.

Наводећи разлоге због којих не желе да изнесу своју одбрану пред судом, прва тројица оптужених су као основни мотив за ову своју одлуку „да се бране шутњом“, навели: „током истраге и кривични поступак представљају инсинуацију“, те да је „од почетка био увјерен да ће се пражња политичке оптужбе потпуног монтирањем судским процесом“.

говори и бит ће за мене најбоља одбрана...“ — театарлно је пред судом изјавио у свом првом исказу Иван Звонимир Чичак.

Анте Парадик покушао је, попут својих претходника, да пред судским већем изнесе сличне „разлоге“ за ћутање, па је навео „да је овај политички процес режиран и да је измишљање контрареволуције“ али је његов исказ судија Михаљевић прекинуо, рекавши „да судска дворана није трибина за напад на државни поредак и за извођење политичког шоуа“.

Према нашем Кривичном законнику, иначе једном од најлибералнијих у свету, оптужени имају право да се „бране ћутањем“. Међутим, поступак Будише, Чичка и Парадика, што су констатовали и добронамерни страни извештачи, прелазни оквире „серисне одбране“.

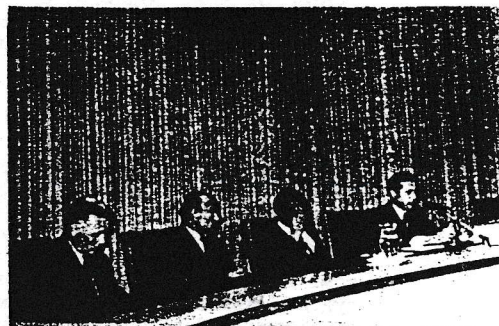
Међутим, на веома прецизна питања бивше студентске вође углавном су давали шутре и неодређене одговоре, као на пример: „Не знам“, „Не сећам се“, „Не желим се изјашњавати“... Овакво понашање оптужених у исприси и на суду, допринело је да се са великим интересовањем дочека почетак доказног поступка.

СВЕДОЦИ ПОТВРЂУЈУ ОПТУЖНИЦУ

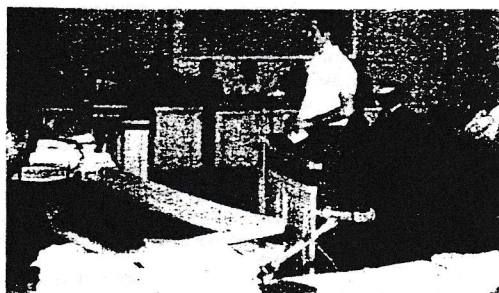
Јавни тужилац Бокор и адвокати Иво Гловацки, Матија Очић, Славко Шиматовић и Ладислав Грујић предложили су судском већу листу са преко 150 сведока. Међутим, веће судије Михаљевића прихватило је само 50 имена оних који ће дати исказе у току вишедневног доказног поступка, који је почео пре шест дана. Међу сведоцима су и др Иван Сутек, бивши ректор Загребачког свеучилишта, као и доскорашњи проректори др Хрвоје Пожар и др Њишка Алегрети, затим познати друштвено-политички радници Здравко Томац и Мирко Мађор.

Први сведоци углавном су потврдили наводе оптужнице. Ово се посебно односи на исказе Стеве Гвоздића, Наде Старчевић и Жарка Пуховског, који су веровално допринели да судско веће добије праву слику о неким догађајима у којима су главни актери били оптужени Будиша и Чичак.

Сведок Гвоздић, иначе милиционер у вуковарској станици јавне безбедности, пред судом је категорички изјавио да су

СУДСКО ВЕЋЕ: ПРЕДСЕДНИК МИХАЉЕВИЋ И ОСТАЛИ

ИСКАЗ ПРЕД СУДОМ: Д. БУДИША

● наставак

учесници „Каравана пријateljstva“, на повratku из Београда у Загреб, приликом задржавања у Вуковару својим понашањем изазвали негодовање грађана, а пред сам одлазак аутобуса, чак су и за певали:

„Ми Хрвати не пијемо вина, већ пијемо крви од Србина“. Према овом сведоку, први је запевао Будиша, али оптужени категорички тврди да је Пвздођев исказ неистинит...

Наводе оптужнице потврдила је и сведокиња Нада Старчевић која је депривирано изјавила да је Будиша у лето прошле године у Вуковару рекао да: „... Нигдје у свету нема да половица студената на свеучилишту потиче из једне државе, а да су остали из иностранства“, додавши „да под иностранством сматра остале југословенске републике“.

КАКО ЈЕ БУДИША ДОШАО НА ВЛАСТ: Досад најдужи, а свакако најинтересантнији исказ дао је Жарко Пуховски, дипломирани политолог. Он се у време прошлогодишњих бурних догађаја на загребачком Свеучилишту, када је и сам био студент, представио као један од противника идејних концепција Будише и његових истомишљеника. Пуховски је својевремено био главни уредник „Омладинског гледала“, али је смењен, јер „није разумео Десету седницу ЦК СКХ“ и зато „што је спроводио унитаристичку линију“ у овом листу.

У овом преко седам часова дугом сведочењу Пуховски је врло рељефно и, рекло би се, документовано, расветлило ток припрема за устоличење Дражена Будише у студентској организацији Загреба.

— У ствари радило се о једној тоталитаристичкој групи националистички оријентисаних студената, додао је Пуховски, која је постајала све — опаснија.

— Каснији догађаји на скупштини Савеза студената Загреба и освајање „Студентског листа“, као и стално ентузијастичко изјашњавање, потврдили су моје процене — нагласио је Пуховски...

ПРВИ КОМЕНТАРИ СУЂЕЊА: Новинари страних листова и агенција у почетку процеса опширно су извештавали своје редакције о понашању оптужених и квалификацијама из оптужнице. Међутим, њихово интересовање касније је нагло спласнуло, тако да се већ четвртог дана суђења у двораки није појавио ниједан од двадесетак акредитованих страних извештача. И у домаћој штампи протеклих дана појавили су се први коментари са загребачког процеса. Најзапаженији — био је — опширан осврт познатог загребачког публицисте Мате Рајковића, објављен у „Вјеснику“ под насловом „Демократију треба и бранити“.

Рајковић се посебно осврће на тврдњу прве тројице оптужених да „у нас нема демократије“... „Тројица оптужених — додаје Рајковић — увређено одбијају да се бране. Па што у ствари они траже? Спектакл? Политички шоу? Чинак је у томе већ права звијезда! Прилику да са судске трибине нападају самоуправни социјализам?“ — запитао се Рајковић и одмах одговорио: „Једно, друго и треће!“...

... „Нико се не радује судским процесима у политици, поготову се њима не могу радувати они који су привржени самоуправном социјализму. А његова је изградња наш кредо и наша свакодневна акција. Одлучни смо да ту демократију и бранимо, да је бранимо средствима нашег демократског правосуђа. Али, и другим средствима како је то показала и судбина недавно убачене рупе убојца из иностранства“ — закључио је Мате Рајковић.

■ МЛАДЕН МАЛОЧА И
■ МИОДРАГ БУРИЋ